

مقایسه برونداد پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان*

فرزانه امین پور^۱، محبوبه حیدری^۲

چکیده

مقدمه: تولید علم یکی از مهمترین شاخص‌های ارزیابی فعالیت‌های پژوهشی پژوهشگران یک کشور، یک منطقه و یا یک دانشگاه محسوب می‌شود. بر این اساس، پژوهش حاضر تولیدات علمی پژوهشگران دانشگاه علوم پزشکی اصفهان اعم از مقالات، کتاب‌ها و طرح‌های تحقیقاتی مصوب در سال ۱۳۸۵ را بررسی نموده و با تولیدات علمی همین دانشگاه در سال ۱۳۸۴ مقایسه کرده است.

روش بررسی: پژوهش حاضر مطالعه‌ای کاربردی از نوع توصیفی مقطعی بوده است. در این پژوهش کلیه طرح‌های تحقیقاتی مصوب، کتب تألیف و ترجمه، مقالات چاپ شده در مجلات معتبر داخلی و خارجی، مقالات ارائه شده در همایش‌های ملی و بین‌المللی مربوط به سال ۱۳۸۵ دانشگاه علوم پزشکی اصفهان بررسی و با برونداد پژوهشی سال ۱۳۸۴ این دانشگاه مورد مقایسه قرار گرفت. ابزار جمع‌آوری اطلاعات پژوهش حاضر فرم آوری اطلاعات بوده، داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار Excel تجزیه و تحلیل گردید.

یافته‌ها: نتایج این پژوهش بیانگر رشد صد درصدی در چاپ مقالات علمی نمایه شده در بانک‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی معتبر در سال ۸۵ و رشد ۹۹ درصدی در تعداد طرح‌های تحقیقاتی مصوب سال ۸۵ در مقایسه با سال ۸۴ بوده است. هر چند که مجموع تعداد مقالات ارائه شده در همایش‌های سال ۱۳۸۵ نسبت به سال ۱۳۸۴ رشدی معادل ۹۵ درصد داشته اما تعداد مقالات ارائه شده در همایش‌های خارجی در دو سال ۸۴ و ۸۵ نزدیک به هم بوده است.

نتیجه‌گیری: بررسی تولیدات علمی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان نشان دهنده رشد قابل ملاحظه برونداد پژوهشی این دانشگاه طی سال ۱۳۸۵ نسبت به سال ۱۳۸۴ بوده است.

واژه‌های کلیدی: پژوهش؛ پایگاه‌های اطلاعاتی؛ دانشگاه‌ها.

نوع مقاله: تحقیقی

پدیرش مقاله: ۸۸/۱/۱۹

اصلاح نهایی: ۸۷/۱۰/۲۱

دریافت مقاله: ۸۷/۳/۶

ارجاع: امین پور فرزانه، حیدری محبوبه. مقایسه برونداد پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان. مدیریت اطلاعات سلامت ۱۳۸۸؛ ۶ (۱): ۳۵-۴۲.

مقدمه

مقایسه آن با برونداد پژوهشی سال‌های ماقبل آن دانشگاه

* این مقاله حاصل طرح تحقیقاتی شماره ۲۸۶۰۹۴ است که توسط معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان حمایت شده است و در همایش علم‌سنجی سال ۱۳۸۶ دانشگاه علوم پزشکی اصفهان که با همکاری مرکز تحقیقات فن آوری اطلاعات در علوم سلامت برگزار گردید ارائه شده است.

۱. دانشجوی دکتری، مدیریت اطلاعات بهداشتی و درمانی، دانشگاه علوم پزشکی ایران و عضو مرکز تحقیقات آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان (نویسنده‌ی مسؤل)

E-mail: f.aminpour@gmail.com

۲. دانشجوی کارشناسی، کامپیوتر، جهاددانشگاهی دانشگاه صنعتی اصفهان

پژوهش و تحقیق بستر اصلی پیشرفت و سازندگی یک کشور در شاخه‌های مختلف علوم است. به طوری که امروزه، توسعه علمی هر کشور از طریق سنجش فعالیت‌ها و تولیدات علمی پژوهشگران آن کشور مورد بررسی قرار می‌گیرد. در این میان دانشگاه‌ها به عنوان مراکز اصلی تولید علم نقشی اساسی در توسعه کشورها ایفا می‌نمایند. از سوی دیگر برنامه ریزی‌های مالی و سازمانی نظام پژوهش در هر دانشگاه مستلزم ارزیابی سالیانه فعالیت‌های پژوهشی از طریق روش‌های علم‌سنجی و

می‌باشد. بدیهی است که کاربرد نتایج این ارزیابی می‌تواند در بهینه سازی کیفیت برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری امر پژوهش تأثیر به سزایی داشته باشد (۱).

در سالیان اخیر معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با همکاری معاونت پژوهشی دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور، عملکرد پژوهشی کلیه‌ی دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران را در سه تیپ دانشگاهی مختلف بر مبنای شاخص‌های تأیید شده از سوی وزارت بهداشت مورد ارزیابی قرار داده‌اند. بر اساس نتایج این ارزیابی در سال ۱۳۸۴ دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران، اصفهان و شیراز به ترتیب رتبه‌های اول تا سوم برترین دانشگاه‌های تیپ یک کشور را به خود اختصاص دادند. دانشگاه‌های علوم پزشکی مازندران، بقیه ... (عج) و بابل در این رتبه‌بندی به ترتیب به عنوان برترین دانشگاه‌های تیپ دو شناخته شدند. در گروه دانشگاه‌های تیپ سه و مستقل نیز دانشگاه‌های علوم پزشکی شهرکرد، جهرم و کردستان رتبه‌های اول تا سوم را در زمینه عملکرد پژوهشی کسب کردند (۲).

پژوهش‌های متعدد نشان دهنده ارتقای برون‌داد پژوهشی و رشد تولیدات علمی پژوهشگران ایرانی به ویژه در تولید مقالات علمی چاپ شده در مجلات پزشکی نمایه شده در بانک‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی معتبری چون ISI (Institute For Scientific Information)، Medline، Embase و CINAHL (Cumulative Index to Nursing and Allied Health Literature) می‌باشد. صبوری در پژوهشی در سال ۱۳۸۱ از طریق داده‌های موجود در پایگاه ISI تعداد مقالات ایرانیان را در سه نمایه نامه این پایگاه شامل Science Citation Index (SCI)، Social Science Citation Index (SSCI) و Art and Humanistic Science Citation Index (A&H SCI) در فاصله سال‌های ۱۹۹۳ تا ۲۰۰۲ مورد بررسی قرار داد. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که درصد تولیدات علمی ایران در نمایه نامه SCI در طی سال‌های مورد مطالعه از رشد به نسبت خوبی برخوردار بوده است (۳). عصاره و معرفت طی تحقیقی در سال ۱۳۸۴ به مطالعه آثار

علمی پژوهشگران علوم پایه و بین رشته‌ای پزشکی در سال‌های ۱۹۷۶ تا ۲۰۰۳ پرداختند. در این بررسی دانشگاه علوم پزشکی تهران از لحاظ تولید مقالات علمی نمایه شده در مدلین رتبه اول را به خود اختصاص داد. رتبه‌های دوم و سوم این بررسی به ترتیب متعلق به دانشگاه‌های علوم پزشکی شیراز و شهید بهشتی بوده است. دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در این رتبه بندی مقام پنجم کشوری را کسب نمود (۴). امین پور و همکاران در پژوهشی به ارزیابی تولیدات علمی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان طی سال‌های ۱۹۸۵ تا ۲۰۰۶ میلادی در بانک‌های اطلاعاتی Medline و Web of Science (WOS) پرداختند. بر اساس نتایج این تحقیق مقالات علمی نمایه شده با آدرس دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در بانک‌های اطلاعاتی مذکور طی سال‌های مورد مطالعه روندی صعودی داشته است. بیشترین تولیدات علمی مربوط به دانشکده پزشکی بوده است و دانشکده‌های داروسازی، بهداشت، دندانپزشکی، پرستاری، توانبخشی، مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی به ترتیب در رده‌های بعدی تولید علم قرار گرفتند (۱).

در حال حاضر، عمده‌ترین شاخص تولید علم در سطح جهان را تعداد مقالات علمی نمایه شده در پایگاه‌ها و بانک‌های اطلاعاتی معتبر تشکیل می‌دهد. بانک‌های اطلاعاتی مؤسسه اطلاعات علمی ISI جامع‌ترین و مهم‌ترین بانک‌های اطلاعاتی جهان به شمار آمده، ابزاری معتبر در ارزیابی عملکرد پژوهشی و رتبه بندی دانشگاه‌ها در سطح بین‌المللی محسوب می‌شوند. این مؤسسه سالیانه اطلاعات میلیون‌ها مقاله علمی از چندین هزار عنوان مجله معتبر بین‌المللی را در بانک‌های اطلاعاتی خود نمایه‌سازی می‌کند (۵). بانک اطلاعاتی Medline جامع‌ترین و معتبرترین بانک اطلاعاتی کتابشناختی در علوم پزشکی است که توسط کتابخانه ملی پزشکی آمریکا (NLM: National Library of Medicine) تولید می‌شود. پوشش موضوعی این بانک اطلاعاتی بسیار گسترده است و شامل اغلب زیر شاخه‌های علوم پزشکی نظیر پزشکی عمومی، میکروبیولوژی، بهداشت، پرستاری، دندانپزشکی، دامپزشکی، آناتومی، طب بالینی، پزشکی داخلی، روانپزشکی، پزشکی خانواده، داروشناسی،

دانشگاه منتشر شده بررسی و با تولیدات علمی سال ۱۳۸۴ مورد مقایسه قرار گرفته است. ابزار جمع آوری اطلاعات پژوهش حاضر فرم جمع آوری اطلاعات بوده است. در این مطالعه، آمار و اطلاعات مربوط به طرح‌های تحقیقاتی مصوب سال ۸۵ از طریق بررسی مستندات موجود در مدیریت امور پژوهشی حوزه معاونت پژوهشی دانشگاه بازیابی شد. طرح مصوب در مطالعه حاضر به طرحی اطلاق شده است که توسط شورای پژوهشی دانشگاه، مراکز تحقیقاتی دارای ردیف مستقل بودجه و یا توسط سایر مراکز بر اساس تفویض اختیار شورای پژوهشی دانشگاه تصویب و بودجه آن توسط دانشگاه یا یک سازمان داخلی یا خارجی دیگر تأمین شده باشد. طرح‌های علوم پایه در این مطالعه پژوهش‌هایی را در بر گرفته که در جهت گسترش مرزهای دانش بدون در نظر گرفتن استفاده علمی خاص برای کاربرد آن انجام شده است، در حالی که طرح کارآزمایی بالینی اغلب دارای گروه شاهد بوده، هدف آن شناخت و ارزیابی اثر بخشی یک مداخله بالینی است. طرح‌های مداخله‌ای در این پژوهش به هرگونه مطالعه‌ای اطلاق شده که به منظور تغییر در شیوه‌های مدیریت ارائه خدمات و یا تغییر در رفتار جامعه و یا تغییر در مدیریت آموزش و پژوهش انجام شده است. منظور از طرح تولیدی در مطالعه حاضر پژوهشی بوده که از دانش موجود در جهت تولید مواد و وسایل جدید و یا ارتقای کیفیت آنچه پیشتر تولید شده، استفاده می‌شود.

اطلاعات مربوط به کتب منتشر شده دانشگاه از طریق بررسی کتب و مستندات موجود در اداره انتشارات دانشگاه به دست آمد. اطلاعات مربوط به مقالات علمی نمایه شده پژوهشگران دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در بانک‌های اطلاعاتی معتبر از طریق جستجوی پیشرفته در بانک‌های اطلاعاتی Medline، Embase، Scopus، Biological Abstracts، CINAHL، Chemical Abstracts و پایگاه ISI بازیابی شد. روش کار به این ترتیب بود که عبارت "Isfahan or Esfahan" در فیلد آدرس نویسنده یا وابستگی سازمانی (affiliation) وارد و مورد جستجو قرار گرفت. در مرحله دوم کلیه مقالات بازیابی شده بررسی و مقالات مربوط به

دامپزشکی، صنایع غذایی، علوم اطلاع رسانی و ارتباطات و ... می‌باشد. EmBase یکی دیگر از بانک‌های اطلاعاتی کتابشناختی است که جدیدترین اطلاعات در زمینه‌های موضوعی علوم پزشکی و علوم دارویی را در اختیار کاربران قرار می‌دهد. این بانک اطلاعاتی توسط Elsevier Science منتشر می‌شود که یکی از بزرگترین ناشران اطلاعات علمی، فنی و پزشکی در سراسر دنیا می‌باشد. CINAHL یا نمایه‌نامه پرستاری و علوم بهداشتی منبع اصلی اطلاعات تخصصی در حیطه پرستاری و علوم بهداشتی و زیست پزشکی است. تولید کننده اطلاعات این بانک CINAHL Information System است (۶).

در پژوهش حاضر برون‌داد پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال‌های ۱۳۸۴ و ۱۳۸۵ مورد بررسی و مقایسه قرار گرفته است. به این ترتیب، در این پژوهش مقالات علمی تولید شده توسط پژوهشگران دانشگاه علوم پزشکی اصفهان که طی سال‌های مورد مطالعه در مجلات نمایه شده در بانک‌های اطلاعاتی Medline، Embase، Scopus، CINAHL، Biological Abstracts (BA)، Chemical Abstracts (CAS) و پایگاه ISI و سایر بانک‌های اطلاعاتی معتبر نظیر Index Copernicus و IMEMR چاپ شده، مورد بررسی قرار گرفته است. علاوه بر آن، کلیه مقالات چاپ شده در مجلات معتبر علمی پژوهشی داخلی و خارجی که در هیچ یک از نمایه‌نامه‌های معتبر ایندکس نشده‌اند، طرح‌های تحقیقاتی مصوب شورای پژوهشی دانشگاه، مقالات ارائه شده در همایش‌ها و سمینارهای ملی و بین‌المللی، کتب تألیفی و ترجمه توسط انتشارات دانشگاه علوم پزشکی اصفهان نیز در زمره برون‌داد پژوهشی این دانشگاه محسوب گردیده است.

روش بررسی

پژوهش حاضر از دسته مطالعات کاربردی از نوع توصیفی مقطعی بوده و در آن کلیه تولیدات علمی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان شامل طرح‌های تحقیقاتی، کتب تألیف و ترجمه، مقالات چاپ شده در مجلات معتبر داخلی و خارجی، مقالات ارائه شده در همایش‌های ملی و بین‌المللی که در سال ۱۳۸۵ به آدرس این

متبوع مورد مقایسه قرار گرفت. لازم به ذکر است که در بسیاری از مراحل یاد شده به منظور بازیابی هر چه بیشتر مدارک و مستندات معتبر و ارائه تصویری کامل تر از عملکرد یکساله پژوهشی دانشگاه، به خود پژوهشگران نیز مراجعه شد. در نهایت کلیه داده‌های بازیابی شده با استفاده از نرم افزار Excel مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها

بر اساس نتایج پژوهش و جدول ۱ تعداد کلی طرح‌های تحقیقاتی مصوب دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال مورد مطالعه ۱۰۸۰ طرح بوده که بیشترین تعداد طرح‌های مربوطه مطالعات اپیدمیولوژیک توصیفی با ۶۶۶ طرح معادل با ۶۱/۶۷ درصد از کل طرح‌های مصوب بوده است. کمترین نوع طرح تحقیقاتی مصوب دانشگاه در سال ۸۵ مربوط به یک مورد طرح تولیدی بوده است. در حالی که تعداد طرح‌های تحقیقاتی مصوب دانشگاه در سال ۱۳۸۴ تعداد ۵۴۳ طرح تحقیقاتی بوده است.

در زمینه مقالات علمی چاپ شده توسط پژوهشگران دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال ۱۳۸۵ مشاهده می‌شود که تعداد ۱۴۶ مقاله از کل مقالات چاپ شده با آدرس این دانشگاه در پایگاه ISI و ۲۶ مقاله در بانک اطلاعاتی Medline نمایه شده است. این مقالات همگی به زبان انگلیسی تألیف شده بودند. ۱۹۴ مقاله از کل ۷۲۱ مقاله مورد بررسی در بانک‌های اطلاعاتی Scopus, Embase, Biological Abstracts (BA), Chemical Abstracts (CAS) و CINAHL نمایه شده است که از این تعداد ۹۸ مقاله به زبان فارسی و ۹۶ مقاله به زبان انگلیسی بودند. ۳۱۸ مقاله از مقالات بازیابی شده در سایر بانک‌های معتبر نمایه شده که از این تعداد ۲۵۲ به زبان فارسی و تنها ۶۶ مقاله به زبان انگلیسی بوده است. تعداد مقالات نمایه نشده در سال ۱۳۸۵ معادل ۳۷ مقاله و در سال ۱۳۸۴ تعداد ۴۳ مقاله بوده است. بیشتر مقالات نمایه شده در پایگاه ISI و Medline در مجلات خارجی چاپ شده و

دانشگاه‌ها و مراکز غیر وابسته به دانشگاه علوم پزشکی اصفهان از مجموع موارد بازیابی شده حذف گردید.

به علت وجود همپوشانی در اغلب بانک‌های اطلاعاتی معتبر در زمینه نمایه سازی مجلات، بسیار امکان دارد که یک مجله علمی در چندین بانک اطلاعاتی معتبر نمایه شود. از این رو در پژوهش حاضر بالاترین سطح نمایه نامه برای هر مقاله در نظر گرفته شد. در این مطالعه نمایه نامه‌ها به ۴ سطح کلی رده بندی شد که به ترتیب عبارتند از:

۱. ISI

۲. Medline

۳. Biological, CINAHL, Scopus, Embase

Abstracts (BA) و Chemical Abstracts (CAS)

۴. سایر نمایه نامه‌های معتبر نظیر IMEMR و Index Copernicus

به طور مثال در صورتی که مقاله‌ای به طور همزمان در دو بانک اطلاعاتی Medline و Embase نمایه شده بود این مقاله در پژوهش حاضر در زمره مقالات Medline در نظر گرفته شد.

اطلاعات مربوط به مقالات علمی چاپ شده در مجلات معتبر نمایه نشده داخلی (شامل مقالات فارسی و انگلیسی) از طریق لیست نشریات علمی پژوهشی مصوب کمیسیون نشریات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی کشور و مراجعه به آرشیو مجلات کتابخانه پزشکی دانشگاه و همچنین جستجو در سایت‌های ایرانی SID, Irandoc, Magiran, IranMedex و وب سایت‌های اختصاصی برخی از این مجلات به دست آمد. اطلاعات مربوط به پوسترها و سخنرانی‌های ارائه شده در همایش‌های داخلی و خارجی از طریق بررسی دفترچه خلاصه مقالات سمینارهای کشوری، جستجو در سایت Web مربوط به سمینار و همچنین بررسی مستندات موجود در اداره سمینارها و همایش‌های دانشگاه و همچنین مدیریت روابط بین الملل دانشگاه جمع آوری گردید. در نهایت داده‌های بازیابی شده مربوط به برون داد پژوهشی سال ۱۳۸۵ با نتایج ارزشیابی عملکرد پژوهشی سال ۱۳۸۴ وزارت

تعداد کمی از آنها مربوط به مجلات داخلی بوده است. اما به طور کلی بیشترین تعداد از مقالات چاپ شده دانشگاه در مجلات داخلی در سایر نمایه نامه‌های معتبر ایندکس شده‌اند. مجموع مقالات منتشر شده این دانشگاه شامل مقالات نمایه شده و نمایه نشده در سال ۱۳۸۴ معادل ۳۸۲ مقاله بوده است که از این تعداد ۱۱/۲۶ درصد را مقالات نمایه نشده و ۸۸/۷۴ درصد مقالات نمایه شده در بانک‌های اطلاعاتی معتبر تشکیل داده است.

از مجموع ۵۶ کتاب چاپ شده توسط دانشگاه در سال ۸۵ تعداد ۴۰ کتاب (۷۱/۴۳ درصد) از نوع تألیف و ۱۶ کتاب

تعداد کمی از آنها مربوط به مجلات داخلی بوده است. اما به طور کلی بیشترین تعداد از مقالات چاپ شده دانشگاه در مجلات داخلی در سایر نمایه نامه‌های معتبر ایندکس شده‌اند. مجموع مقالات منتشر شده این دانشگاه شامل مقالات نمایه شده و نمایه نشده در سال ۱۳۸۴ معادل ۳۸۲ مقاله بوده است که از این تعداد ۱۱/۲۶ درصد را مقالات نمایه نشده و ۸۸/۷۴ درصد مقالات نمایه شده در بانک‌های اطلاعاتی معتبر تشکیل داده است.

از مجموع ۵۶ کتاب چاپ شده توسط دانشگاه در سال ۸۵ تعداد ۴۰ کتاب (۷۱/۴۳ درصد) از نوع تألیف و ۱۶ کتاب

جدول ۱: تولیدات علمی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال‌های ۱۳۸۴ و ۱۳۸۵

سال	مقالات چاپ شده در مجلات معتبر			مقالات ارائه شده در همایش‌های داخلی و خارجی			کتاب		مجموع طرح‌های تحقیقاتی مصوب						
	مقالات چاپ شده در مجلات معتبر ایندکس نشده	مقالات چاپ شده در مجلات معتبر ایندکس شده	مجموع مقالات	خارجی		تألیف		مجموع کتب							
				تعداد	درصد	تعداد	درصد			تعداد	درصد				
۱۳۸۴	۴۳	۱۱/۲۶	۳۳۹	۸۸/۷۴	۲۸۲	۱۶۰	۴۱/۷۸	۲۲۳	۵۸/۲۲	۲۳	۵۸/۶۳	۱۶	۳۱/۳۷	۵۱	۵۴۳
۱۳۸۵	۳۷	۵/۱۳	۶۸۴	۹۴/۸۷	۷۲۱	۴۵۱	۶۲/۱۲	۲۷۵	۳۷/۸۸	۲۷۶	۷۱/۴۳	۱۶	۲۸/۵۷	۵۶	۱۰۸۰

بحث

پژوهشی دانشگاه در سال ۱۳۸۵ نسبت به سال ۱۳۸۴ در زمینه طرح‌های تحقیقاتی معادل ۹۹ درصد، در مورد مقالات علمی نمایه شده در بانک‌های اطلاعاتی معتبر ۱۰۰ درصد و در ارتباط با مقالات ارائه شده در همایش‌ها در حدود ۹۵ درصد بوده است. بررسی برون‌داد پژوهشی دو ساله دانشگاه علوم پزشکی اصفهان نشان دهنده رشد قابل ملاحظه عملکرد پژوهشی دانشگاه شامل رشد صد در صدی در چاپ مقالات علمی نمایه شده در بانک‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی معتبر در سال ۸۵ و رشد ۹۹ درصدی در تعداد طرح‌های تحقیقاتی مصوب سال ۸۵ در مقایسه با سال ۸۴ می‌باشد. یکی از عمده دلایل افزایش چشمگیر طرح‌های تحقیقاتی در سال ۸۵ نسبت به سال ۸۴ اجرایی شدن موضوع تفویض اختیار روند تصویب طرح‌های

با بررسی و مقایسه کلی برون‌داد پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال‌های ۱۳۸۴ و ۱۳۸۵ می‌توان دریافت که تولیدات علمی دانشگاه در سال ۸۵ نسبت به سال ۸۴ در همه زمینه‌ها به طور چشمگیری افزایش یافته است. به طوری که تعداد طرح‌های تحقیقاتی مصوب سال ۸۵ نسبت به سال ۸۴ قریب به دو برابر شده است. تعداد مقالات علمی ارائه شده در همایش‌های داخلی و خارجی از ۳۸۲ مقاله به ۷۲۱ مقاله افزایش یافته است. مهمتر آن که مجموع مقالات چاپ شده توسط پژوهشگران دانشگاه علوم پزشکی اصفهان از ۳۸۳ مقاله در سال ۸۴ به ۷۲۱ مقاله یعنی به بیش از دو برابر در سال ۸۵ رسیده است. با توجه به یافته‌های پژوهشی مشخص می‌گردد که درصد رشد برون‌داد

پایین بودن تعداد مقالات ارائه شده از سوی دانشگاه در همایشهای خارجی در هر دو سال کاملاً موثر بوده است. بالطبع به دلیل محدودیتهای موجود، پژوهشگران دانشگاه جهت ارائه دستاوردهای پژوهشی بیشتر خود در سال ۸۵ به شرکت در همایشهای داخلی که با سهولت بیشتر و هزینه ای کمتر انجام پذیر است، تمایل بیشتری نشان داده‌اند.

بر اساس یافته‌های پژوهش، تعداد کتب تألیف و ترجمه منتشر شده توسط انتشارات دانشگاه در سال ۸۵ رشد چندانی نسبت به کتب منتشره سال ۸۴ نداشته است. یکی از عمده دلایل این تشابه را می‌توان در سیاستهای چند ساله و موفق اداره انتشارات در زمینه چاپ و انتشار کتب علمی بیشتر با کیفیت بالاتر جستجو کرد که موجب کسب و حفظ عنوان ناشر برتر استان طی سالیان اخیر برای این اداره شده است.

نکته مهمی که در بررسی مقالات علمی چاپ شده در مجلات سال ۸۵ به چشم خورد افزایش صد درصدی تعداد مقالات نمایه شده دانشگاه در نمایه نامه‌های معتبر نسبت به سال ۸۴ بود. عصاره هم در مطالعه خود به رشد دو برابری تولیدات علمی نمایه شده توسط پژوهشگران ایرانی در نمایه استنادی علوم از سال ۱۹۹۴ تا ۱۹۹۸ اشاره کرده است (۷). نتایج تحقیق امین پور و کبیری نیز حکایت از روند صعودی تولیدات علمی پژوهشگران دانشگاه علوم پزشکی اصفهان طی سالهای ۱۹۸۵ تا ۲۰۰۶ میلادی در بانکهای اطلاعاتی Medline و Web of Science داشته است (۱).

عمده دلایل افزایش چشمگیر تولیدات علمی پژوهشگران دانشگاه علوم پزشکی اصفهان را می‌توان در سیاستهای بنیادین معاونت پژوهشی دانشگاه در فراهم ساختن بستر مناسب برای افزایش کمیّت و کیفیت طرحهای تحقیقاتی، ایجاد و گسترش زیرساختار و توسعه شبکه اینترنت در کلیه واحدهای تابعه دانشگاه، اشتراک بانکها و پایگاههای اطلاعاتی معتبر پزشکی، توسعه منابع اطلاعاتی کتابخانه‌ها، برقراری و تقویت سیستم پاداش مقالات، حمایت مالی و معنوی از نویسندگان مقالات بر اساس اعتبار بانک اطلاعاتی نمایه کننده مقاله و تقویت انگیزه‌های تولید علم جستجو کرد (۸). شعبانی

تحقیقاتی به سوراھای پژوهشی دانشکده‌ها و مراکز تحقیقاتی در سال مورد مطالعه از سوی شورای پژوهشی دانشگاه است. به نظر می‌رسد که رشد ۹۹ درصدی طرحهای تحقیقاتی سال ۸۵ در مقایسه با طرحهای سال ۸۴ دلیل عمده افزایش تعداد مقالات چاپ شده پژوهشگران دانشگاه در مجلات علمی و همچنین افزایش تعداد مقالات ارائه شده در همایشها در سال ۸۵ باشد. جالب آن که رشد مجموع مقالات علمی چاپ شده در مجلات معتبر علمی و رشد مجموع مقالات ارائه شده در همایشها هر دو به یک میزان و در حدود ۹۵ درصد نسبت به سال ماقبل آن بوده است.

یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که پژوهشگران دانشگاه نسبت به چاپ مقاله در مجلات داخلی و به ویژه مجلات فارسی زبان تمایل بیشتری نشان داده‌اند. این در حالی است که مجلات فارسی اغلب به دلایل زبانی از مخاطب بین المللی کمتری برخوردار بوده، شانس کمتری نیز برای نمایه شدن در بانکهای اطلاعاتی سطح بالا دارند. خوشبختانه با وجود رشد ۱۰۰ درصدی دانشگاه در چاپ مقالات در سال ۱۳۸۵، کاهش هر چند اندک در تعداد مقالات چاپ شده در مجلات نمایه نشده ملاحظه شد که نشان دهنده اهمیت یافتن نقش نمایه نامه در انتخاب مجلات جهت چاپ مقاله از سوی پژوهشگران این دانشگاه و از سویی نمایه شدن تعداد زیادی از مجلات علمی داخل کشور در نمایه نامه‌های معتبر در این سال می‌باشد. هر چند که تعداد مقالات نمایه نشده از ۴۳ مقاله در سال ۸۴ به ۳۷ مقاله در سال ۸۵ رسیده اما انتظار می‌رود که در سالیان آتی این عدد باز هم کوچکتر شده به طوری که پژوهشگران دانشگاه برای چاپ مقالات خود تنها مجلات نمایه شده در بانکهای اطلاعاتی معتبر را انتخاب نمایند.

بر اساس نتایج پژوهش حاضر هر چند که مجموع مقالات ارائه شده در همایشهای سال ۱۳۸۵ نسبت به سال ۱۳۸۴ از رشد ۹۵ درصدی برخوردار بوده اما تعداد مقالات ارائه شده در همایشهای خارجی در دو سال ۸۴ و ۸۵ کمابیش نزدیک بوده است. به نظر می‌رسد محدودیت‌های همیشگی در زمینه اعزام پژوهشگران دانشگاه جهت ارائه مقاله در همایشهای خارجی در

اصفهان اعم از طرح های تحقیقاتی مصوب، مقالات چاپ شده در مجلات داخلی و خارجی معتبر، مقالات ارائه شده در همایش های داخلی و بین المللی، کتب تألیفی توسط پژوهشگران دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال ۱۳۸۵ نسبت به سال ۱۳۸۴ بوده است.

نیز معتقد است توسعه اینترنت در جوامع علمی و تحقیقاتی بر فعالیت های پژوهشی پژوهشگران تاثیر قابل ملاحظه ای داشته است (۹).

نتیجه گیری

یافته های پژوهش حاضر بیانگر رشد قابل ملاحظه کلیه فعالیت های پژوهشی و تولیدات علمی دانشگاه علوم پزشکی

References

1. Aminpour F, Kabiri K, Naji H. Isfahan University of Medical Sciences: Two Decades of Scientific Achievement. Iranian Journal of Medical Education 2008; 8(1): 164-73. [In Persian].
2. Iranian Ministry of Health and Medical Education. News and Conferences. [Cited 2008 Nov 15]. Available from URL: <http://www.hbi.ir>. [In Persian]
3. Sabouri AA. Research report status of Iran in 2002. Rahyaft 2003; 28: 87-95. [In Persian].
4. Osareh F, Marefat R. The growth of scientific productivity of Iranian researchers in MEDLINE. Rahyaft 2005; 35: 39-44. [In Persian].
5. Institute for Scientific Information. [Cited 2008 Nov 15]. Available from URL: http://en.wikipedia.org/wiki/Institute_for_Scientific_Information. [In Persian].
6. Aminpour F. The ABC's of Internet in Medical Sciences. Isfahan: Isfahan University of Medical Sciences Publications; 2007. [In Persian]
7. Osareh F. A Comparative study of the growth of scientific publications in Science Citation Index. Rahyaft 2001; 24: 69-76. [In Persian].
8. Aminpour F. Research performance of Isfahan University of Medical Sciences in 1385 (April 2006- March 2007). Journal of Research in Medical Sciences 2007; 12(6): 308-14. [In Persian]
9. Shabani A, Mahdih Najaf Abadi F. The role of the Internet for academic members in Najaf Abad Azad University in locating information. Health Information Management 2006; 3(1): 13-8. [In Persian].

Scientific Production of Isfahan University of Medical Sciences *

Farzaneh Aminpour¹; Mahboobeh Heydari²

Abstract

Introduction: Scientific Production is one of the frequently used measures of research performance of a country, a region or a university. In the present study, the number of approved research projects, congress proceedings, journal articles and books published by the researchers of Isfahan University of Medical Sciences in 2006 were identified and then compared with those of 2005.

Methods: We performed the present cross-sectional study by searching medical databases and assessing the related documents produced in the year 2006. Then the results were compared with the same scientific production in 2005.

Results: The findings showed 100% increase in published indexed and non-indexed journal articles, a growth of 99% in approved research projects and 94% in congress proceedings in 2006 compared with those in 2005.

Conclusion: The study indicated a significant growth in research performance of Isfahan University of Medical Sciences through 2006.

Keywords: Research; Databases; Universities.

Type of article: Original Article

Received: 27 May, 2008

Accepted: 8 Apr, 2009

Citation: Aminpour F, Heydari M. **Information Scientific Production of Isfahan University of Medical Sciences.** Health Information Management 2009; 6(1): 42. [Article in Persian].

---

* This article resulted from research project No 286094, funded by deputy of research, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran and in the Conference of scientometrics in Isfahan University of Medical Sciences in 2007 with the cooperation of Information Technology in Heaiyh Sciences Research Center.

1. PhD Student, Health Information Management, Iran University of Medical Sciences, Member of Medical Education Research Center, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran (Corresponding Author) E-mail: F.aminpour@gmail.com

2. B.A. Student, Computer Science, ACECR Isfahan University of Technology, Isfahan, Iran.